

Συντάσσεται ὑπὸ Δ. Παναζῆ
καὶ ἐκδίδεται εὐθὺν αὐτοῦ, καὶ
διὰ τοῦ ἰδίου ἐνεργεῖται πᾶσα
δοσοληψία αὐτῆν ἀφορῶσα.
Τιμὴ καταχωρήσεως ἀγγε-
λιῶν λεπτ. 15 ὁ στίχος.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.

Οὐχ οἱ πολλοί, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγινώσκοντες εἰσι σπονδαῖοι.
(ΑΡΙΣΤΙΠΠΟΣ).

Ἀρ. ησ. τὴν 30 Ὀκτωβρίου 1854.

Παρά τοῖς Κ. Κ. Διδασκαλοῖς
καὶ τοῖς ἐπιστάταις τῶν Τα-
χυδρομείων ἐν τῇ ἡμεδαπῇ.
Ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ παρὰ τοῖς
Κ. Κ. Ἑλληνικ. Προξένοις
καὶ τοῖς ἰδιαιτέροις ἐπιτρό-
ποις τοῦ ἔκδοτου.

Ἐκδίδεται ἑκάς τῆς ἑβδο-
μάδος.

Περὶ τῆς ἐν Σπάρτῃ κρυπτείας.

Ἡ κρυπτεία (λεγομένη καὶ κρυπτία καὶ κρύπτῃ) ἦν, κατὰ τὸν παρὰ Πλούταρχον (Λυκ. 28) Ἀριστοτέλην, ἐκ τῶν εἰλωθέντων ἐν Σπάρτῃ ὑπὸ τοῦ Λυκούργου πολιτευμάτων. Τοσοῦτω δὲ ἦν σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπος ἡ διάταξις αὕτη, ὥστε ὁ Πλούταρχος οἶονεὶ ἐνδοιάζων καὶ ἀκουσίως ὑπέκει εἰς τὴν περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Λυκούργου συστάσεως αὐτῆς μαρτυρίαν τοῦ Ἀριστοτέλους· περιγράφει δὲ αὐτὴν οὕτω· « Τῶν νέων οἱ ἀρχοντες διὰ χρόνου τοὺς μάλιστα νοῦν ἔχοντες εἰς τὴν χώραν ἄλλον ἄλλοσ' ἐξέπεμπον, ἔχοντας ἐγγχειρίδια καὶ τροφὴν ἀναγκαίαν, ἄλλο δ' οὐδέν. Οἱ δὲ μεθ' ἡμέραν μὲν εἰς ἀσυνδήλους διασπειρόμενοι τόπους, ἀπέκρυπτον ἑαυτοὺς καὶ ἀνεπαύοντο, νύκτωρ δὲ κατιόντες εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν εἰλωθέντων τὸν ἀλισκόμενον ἀπέσφαττον. Πολλάκις δὲ καὶ τοῖς ἀγροῖς ἐπιπορευόμενοι, τοὺς ῥωμαλαιοτάτους καὶ κρατίστους αὐτῶν ἀνήρουν » Ἡ περιγραφή αὕτη συνάδει πρὸς τὴν τοῦ Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ (2), λέγοντος ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ ἐνεργεῖτο ἔτι, καὶ ἐκ φήμης θεωροῦντος ἀποδιδόμενην εἰς τὸν Λυκούργον τὴν εἰσαγωγὴν αὐτῆς. « Λέγεται δὲ καὶ τὴν κρυπτήν εἰσηγήσασθαι, καθ' ἣν ἔτι καὶ νῦν ἐξιόντες ἡμέρας κρύπτονται· τὰς δὲ νύκτας μεθ' ὅπλων ἐκρήττονται, καὶ ἀναίρουσι τῶν εἰλωθέντων ὄσους ἂν ἐπιτήδειον ἦ.

Ἡ κρυπτεία ἐθεωρήθη γενικῶς ἤτοι ὡς εἶδος πολεμικῆς γυμνάσεως τῆς σπαρτιατικῆς νεότητος, καθ' ἣν, ὡς καὶ ἐν ἄλλαις περιστάσεσιν, οἱ εἰλωτες ἀνευδοιάστως ἐθυσιάζοντο, ἢ ὡς μέσον ἐλαττώσεως τοῦ ἀριθμοῦ καὶ ἐξασθενίσεως τῆς δυνάμεως τῶν δούλων. Ὁ Muller (Δωριεῖς Γ. 3. 4) ἀγαπῶν ἵνα μαλακωτέρας καταστήσῃ τὰς καθόλου ἐπικρατούσας περὶ τῆς σχέσεως τῶν εἰλωθέντων πρὸς τοὺς κυρίους αὐτῶν ἰδέας, ὑποτίθεισιν ὅτι « ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ Ποντικός Ἡρακλείδης παραδεικνύουσι τὸ σύστημα τῆς κρυπτείας ὡς πόλεμον, ὃν οἱ ἔφοροι ἀναλαμβάνοντες τὴν ἐνιαύσιον αὐτῶν ἀρχὴν κατήγγελλον κατὰ τῶν εἰλωθέντων. » Ἄλλ' ὁ μὲν Ἡρακλείδης οὐδόλως τοιαύτης κηρύξεως μνημονεύει, ὁ δὲ Πλούταρχος ἐπὶ τῇ Ἀριστοτέλους μαρτυρίᾳ λέγων, ὅτι οἱ ἔφοροι, ὅταν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῶσι πρῶτον, τοῖς εἰλωσι καταγγέλλουσι πόλεμον « ὅπως εὐαγὲς ἦ τὸ ἀναλεῖν, » δὲν ταυτίζει τὴν καταγγελίαν ταύτην τῇ κρυπτείᾳ. Ὁ Muller ὑποτίθεισιν ἔτι ὅτι, κατὰ τὴν καθόλου παραδεδεγμένην γνώμην, ἡ καταδίωξις αὕτη τῶν δούλων ἐνεργεῖτο τακτικῶς κατὰ πᾶν ἔτος, δεικνύων δ' ἐν ταῦτ' τὸ ἀλλόκοτον τοιαύτης ἐτησίης καταγγελίας πολέμου καὶ σφαγῆς τῶν εἰλωθέντων, καὶ ἀπορρίπτων ὅλως τὴν παρ' αὐτοῦ κοινὴν καλουμένην γνώμην, ὡς ἐν δυσλύτοις δυσκολίαις συμπεφορημένην, ἐπιζητεῖ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος εἰς τὸν Πλάτωνα (Νομ. Α. 533, σ'. 763) Ἄλλ' ὁ Thirlwall (ἱς. ἑλλ. τόμ. Α. 311), εὐστοχώτερον κρίνων τὰ περὶ ταύτης, νομίζει ὅτι ἡ καταγγελία αὕτη τοῦ κατὰ τῶν εἰλωθέντων πολέμου δὲν ὑπάρχει ὅλως ἀβάσιμος, ἀλλὰ κακῶς διηρημνευμένη, καὶ ὅτι ἔχει κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πολλὴν πρὸς τὴν κρυπτείαν σχέσιν. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ παρεξηγηθὲν καὶ δι' ὑπερβολῆς ὡς πολέμου καταγγελία παρεσταθὲν, ἦν ὑπόσχεσις τις τῶν Ἐφόρων, ἣν ἔδιδον ἀναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν, ὡς π. χάριν, προφυλάξαι τὴν πόλιν ἀπὸ παντὸς κινδύνου, δυναμένου ἐν τῆς ὑπεράγαν ἀξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς δυνάμεως τῶν εἰλωθέντων προσελθεῖν — ὑπόσχεσις εὐκόλως παρεξηγουμένη καὶ ὡς πολέμου καταγγελία ὑπολαμβανομένη — δὲν ὑπάρχει τί τὸ ἀντιβαῖνον εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Λυκούργου νομοθεσίας. Τοιαύτη δὲ διάταξις, οὐδόλως παράδοξος ἐν πόλεσι δούλους ἐχούσαις, ὡς ἡ Σπάρτη, ἐνθα ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐλευθέρων ἦν συγκριτικῶς πρὸς τὸν τῶν δούλων μικρότατος, παρεῖχεν ἴσως τοῖς Ἐφόροις νό-

μιον ἐξουσίαν τοῦ ἐκπέμπειν, ἔστιν ὅτε, ἐφήβους Σπαρτιατάς πρὸς καταδίωξιν τῶν εἰλωθέντων (Ἰσοκρ. Παναθ. σελ. 271). Ὅτι ἐν περιστάσεσιν τισι, ὅτε ἡ πόλις εὐλόγως ἐφοβεῖτο τὸν ὑπεραυξάνοντα πληθυσμὸν τῶν δούλων, χιλιάδες ἐφρονέοντο ἀδείᾳ τῆς ἀρχῆς, καλῶς πάντες γινώσκομεν (ἱδ. Θουκ. Α. 80). Οὐδόλως δὲ ἀπίθανον ὅτι πράξις τοιαύτη ἐνεργεῖτο κατὰ πρῶτον μετὰ μετριότητός τινος· ἀφ' οὗ δὲ ἐγένοντο ἀπόπειραι ὑπὸ τῶν δούλων τοῦ ἀπελευθερώσαι ἑαυτοὺς καὶ τοὺς δεσπότας αὐτῶν κτείνειν, ὡς συνέβη αὐτοῖς πρὸ καὶ μετὰ τὸν σεισμὸν τῆς Λακωνικῆς, ἔλαβε τὸν ἀπηνῆ καὶ βάρβαρον χαρακτήρα, ὃν ἀνωτῶ περιεγράψαμεν. (παραβ. Πλουτ. Λυκ. 28).

Ἄν ἡ κρυπτεία διενεργεῖτο ἐτησίως καὶ ἐν ὀρισμένοις καιροῖς ἠθέλαμεν ἔχει πάντως δίκαιον ἵνα μετὰ τοῦ Muller θαυμάσωμεν, πῶς οἱ εἰλωτες, οἵτινες εἰς πολλὰ τῆς Λακωνικῆς μέρη κατόκουν μόνοι, καὶ ἐξ ἀπογνώσεως συνηνοῦντο ὑπὲρ τῆς κανῆς ἑαυτῶν σωτηρίας, δὲν διήγειρον κατ' ἔτος καθ' ἑαυτῶν τὴν Λακωνικὴν φονικὸν πόλεμον. Ἄλλ' ὁ Πλούταρχος, ὁ μόνος συγγραφεὺς ἐφ' ὃν ἡ ὑπόθεσις αὕτη στηρίζεται, δὲν λέγει ὅτι ἡ κρυπτεία διενεργεῖτο κατ' ἔτος, ἀλλὰ « διὰ χρόνου, » τουτέστιν ἐκ διαλειμμάτων ἢ ἐνίοτε. Αἱ δυσκολίαι ἄς ὁ Muller εὐρίσκει εἰς τὰ κοινῶς περὶ κρυπτείας λεγόμενα αἴρονται, καθ' ἡμᾶς, καὶ οὐδ' ἀναγκαῖα ἐστὶν ἔτι ἀναζητήσεως τῶν λύσεων αὐτῶν ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς κρυπτείας παρὰ Πλάτωνι, (Νομ. Α, 633, σ'. 763) προβάλλοντι τὴν σύστασιν παρομοίας διατάξεως ἐν τῇ εἰς Κρήτην ἀποικίᾳ αὐτοῦ. Ἐνεκα τοῦ γνωστοῦ φιλολακωνισμοῦ τοῦ Πλάτωνος καὶ τῆς ῥοπῆς αὐτοῦ εἰς τὸ ἀποδεικνύειν τοὺς Σπαρτιατάς κρείττους ἑαυτῶν, ὀλίγην δίδουσι πίστιν, εὐλόγως, ἐν ταῖς περὶ τοιούτων μάλιστα ὑποθέσεων ἐνδείξεσιν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ παραδέχεται ὁ Πλάτων ἐν τῇ πολιτείᾳ αὐτοῦ τὸ ὄνομα κρυπτεία δὲν ἐξάγεται ἐκ τούτου ὅτι προϋτίθετο ἵνα καταστήσῃ αὐτὴν κατὰ πάντα τῇ ἐν Σπάρτῃ ὁμοίαν. Ἡ ἐν μέρει ὁμοιότης ἤρκει ἵνα μετενέγκῃ τὸ ὄνομα τοῦ σπαρτιατικοῦ θεσμοῦ εἰς ἐκείνον, ὃν ὁ Πλάτων ἐμελέτα ἵνα ἐν τῇ πολιτείᾳ αὐτοῦ εἰσαγάγῃ. Γίνεται δὲ δῆλον ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ῥημάτων, ὅτι ἡ προσοχὴ αὐτοῦ ἐπεσπάτο κυρίως εἰς τὴν ὠφέλειαν ἣν οἱ νέοι στρατιῶται ἠδύνατο ἀποκτήσαι ἐκ τῶν σκληραγωγιῶν, ἄς ὑφίσταντο οἱ κρυπτοί· ἀλλ' ὅμως καὶ αὕτη ἡ ἰδανικὴ ἀποικία τοῦ Πλάτωνος ὀλίγον φιλόανθρωπος φαίνεται, ἐπειδὴ οἱ κρυπτοὶ αὐτοῦ ἤθελον ἐξέρχασθαι ἐνοπλοὶ καὶ ἐλευθέρως τοὺς δούλους μεταχειρίζεσθαι.

— 000 —

Μέμφις (1).

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ τοῦ Antohn ὑπὸ Α. Σ. Β.)

Μέμφις ἐκαλεῖτο διασημοτάτη τῆς Αἰγύπτου πόλις, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Νείλου κειμένη· οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσιν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ αὐτῆς τοποθεσίαν· ἐκ πασῶν ὅμως τῶν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀρχαίων μαρτυριῶν εἰκάζεται, (τοιαύτη τοῦλάχιστον εἶναι ἡ τοῦ D'Anville γνώμη), ὅτι ἡ Μέμφις ἔκειτο 15 σχεδὸν μίλια μεσημβρινῶς τῆς Ἀπιοῦ τοῦ Δέλτα (2).

Σημειώσεις τοῦ Μετ.

(1) Ἡ γεν. Μέμφις (Θουκ. Α. 104) Μέμφις Στράβων (ἱδ., 1) καὶ Ἰον. Μέμφις (Ἀρριαν. Ἀναβ. Γ'. 6. 1 καὶ Ἡρόδ.) ἢ δοτ. Μεμφί παρ' Ἡρόδοτ. (β'. 3) καὶ Μέμφι παρὰ Στράβωνι, Πausan. καὶ ἄλλοις.

(2) Ὁ Στράβων (ἱδ., τόμ. 3. σελ. 448, ἐκδ. στερ.) λέγει ὅτι ἡ

Ο Ήροδοτος (Β'. 99) αποδίδει την ίδρυσιν της Μέμφιδος εις τον Μήνα, Διόδωρος δὲ ὁ Σικελιώτης (Α'. 50) εις τον Ουχορῶν, καλέσαντα αὐτὴν οὕτως ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς θυγατρὸς του. Ὡς ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ πρώτου τῶν συγγραφέων τούτων, φαίνεται ὅτι ὁ Νεῖλος ἔβρεε πρότερον πλησιέστερον τῶν Λιθικῶν ὀρέων, καὶ ὅτι ὁ Μῆν οὗτος, πλατύτατον ὑψώσας πρόωκα, 100 περίπου στάδια μεσημβρινῶς τῆς θέσεως, ἐν ἣ μετὰ ταῦτα ἔκειτο ἡ Μέμφις, ἔδωκεν εἰς τὸν ποταμὸν ἀνατολικώτερον ῥοδὸν διασχετεύσας δ' οὕτως τὸ τοῦ ποταμοῦ βεῖμα, ἐκτίσας τὴν Μέμφιν ἐπὶ τῆς ἀρχαίας κοίτης τοῦ Νεῖλου.

Ἡ μεγάλη αὐτὴ πρόσχωσις ἐπέσυρε πάντοτε τὴν προσοχὴν τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένων ὁ δὲ Ήροδοτος λέγει, ὅτι ἐπὶ τῆς Περσικῆς δυναστείας ἀνεκαινίσθη αὕτη ἐπιείκεια, αἱ γὰρ ἐβελήθη, προσθέτει οὕτως, ῥῆξας ὑπερβῆναι ὁ ποταμὸς μὲν καύτη, κίνδυνος πάση Μέμφι κατακλυσθῆναι ἔστι. » Οὗτος δ' οὗτος Μῆν ἰδρύσατο ἐν Μέμφει μεγαλοπρεπῆς τῶν Ἱεραίων ἱερῶν.

Ὅσα δ' ὁ Ήροδοτος, τὰ μὲν εἶδε, τὰ δὲ ἐκ τῶν βιβλίων τῶν ἱερῶν ἔμαθε, πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν ἀναφορὰν ἔχοντα, ταῦτα καὶ ὁ Διόδωρος (ἀνωτέρω) βεβαιῶσι. Οὗτος μάλιστα λαλεῖ περὶ τῆς πλατείας πρόσχωσεως, περὶ εὐρέος καὶ βαθυτάτου κοιλάματος, δίκαν ἰσχυρῆς κατασκευασμένου, δεχομένου τὰ τοῦ ποταμοῦ ὕδατα, ὅπερ ὡσαύτως, περιβάλλον πανταχόθεν τὴν πόλιν, ἐξαιρουμένου μόνου τοῦ μέρους, ἐφ' οὗ εἶχεν ἀνεγερθῆναι τὸ πρόσχωμα, ἠσφάλιζεν οὕτως αὐτὴν κατὰ πάσης ἐχθρῆς προσβολῆς. Κατὰ τοῦτο δὲ μόνου τοῦ Ήροδοτοῦ διαφέρει, ὡς ἀποδίδον τὴν ἰδρυσιν τῆς Μέμφιδος, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐβέβηθη, εἰς τὸν Ουχορῶν ὡς πρὸς τοῦτο ὅμως μεγίστη φαίνεται ὑπάρξασα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσι διαφορά, καθότι εὐρίσκωμεν ἐπίσης ἀποδιδόμενὴν τὴν κτίσιν αὐτῆς εἰς τὸν Ἐπαφρον (Σχολ. εἰς Stat. Theb. IV, 737 (1) καὶ τὸν Ἄπιν (Synce-lus, σελ. 149, πρὸλ. Wesselling, εἰς Διοδ. Σικ. ἀνωτ) (2).

Πιθανώτατόν ἐστι, ὅτι καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἱεροεῖς αὐτοὶ δὲν κατεῖχον βεβαίως καὶ ὀριστικῶς περὶ τούτου πληροφορίας, καὶ ὅτι ἡ Μέμφις ἦν ἡ πρωτεύουσα τῆς κατὰ Αἰγύπτου, καὶ αἱ Θῆβαι τῆς ἄνω, κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ὅτε ἡ γῆ αὐτὴ διετέλει ὑπὸ τὸ κράτος πολλῶν συγχρόνων μοναρχῶν ὅτε ὅμως ἀπικτὴ καθέτερα φαίνεται μετενεχθεῖσα εἰς Μέμφιν, πρὸς ἀπόλαυσιν πιθανῶς τῆς ἀπὸ τῆς θαλάσσης πνεύσεως ὁμοειδέος αἰσῆς, τότε δὲ πιθανῶς ἐξέπεσαν καὶ αἱ Θῆβαι τῆς ἐπισημότητος αὐτῶν. Ἡ περίμετρος τῆς Μέμφιδος λογίζεται ὑπὸ τοῦ Ήροδοτοῦ εἰς 150 στάδια, ἐξ οὗ καταφαίνεται, ὅτι εἶχε μεγαλύτεραν τῶν Θηβῶν ἔκτασιν.

Ἐπιπίπτει ὅτι ἡ Μέμφις ὑπέφερε πολὺ κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ Καμβύσου ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων ὅμως ἦν κεκοσμημένη καὶ καθωραυμένη ποικίλων. Ἐπὶ δὲ τοῦ Σωτήρος ἡμῶν, ἦν ἡ δευτερεύουσα τῆς Αἰγύπτου πόλις, πρωτεύουσις τῆς Ἀλεξανδρείας τότε, πρὸ πολλοῦ ὅμως εἶχεν ἀρχίσει ἡ παρακμὴ αὐτῆς. Ὁ περὶ τὴν ἐποχὴν δὲ ταύτην ἐπισκεφθεὶς αὐτὴν Στράβων περιγράφει τὸ ἱερὸν τοῦ Ἱεραίου, ἕτερον ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης καὶ τρίτον τοῦ Ὀσίριδος, ὅπου ὁ ἱερὸς βουὸς Ἄπις ἐλατρεύετο πρὸς τιμὴν αὐτοῦ (3) ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Σαρῆιον καὶ εὐρὸ ἵπποδρόμιον (4). Τὰ πλείστα τῶν μεγαλο-

Μέμφις ἀπέχει τρεῖς σχοίνους ἀπὸ τοῦ Δέλτα, δηλ. κατὰ τὸν Ήροδοτον (Β'. 6), καθ' ὃν ὁ σχῆνος ἐστὶν ἴσος ἐξήκοντα σταδίοις, ἡ Μέμφις ἀπέχει τοῦ Δέλτα 180 στάδια.

(1) Εἰς τὸν Ἐπαφρον ἀποδίδει τὴν κτίσιν τῆς Μέμφιδος καὶ ὁ Ἀπολλώδωρος (Βιβλ. Β'. 1. 4), μυθολογῶν αὐτὴν ὀνομασθεῖσαν οὕτω ἀπὸ τῆς συζύγου τοῦ Ἐπάφρου Μέμφιδος, θυγατρὸς τοῦ Νεῖλου.

(2) Ὁ Ήροδοτος ἐν τούτοις λέγει (Β'. 153 καὶ Γ' 27), ὅτι ὁ Ἄπις καλεῖται παρ' Ἑλλήνων Ἐπαφρος, ὁ δὲ Στράβων (III. ἀνωτ.), λέγει . . . Ἄπιδος, ὅς ἐστιν ὁ αὐτὸς καὶ Ὀσίρις . . .

(3) Διὰ ταῦτα δ' ἴσως τὰ πολλὰ αὐτῆς ἱερὰ ἐκλήθη ἱερὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἡ Μέμφις (Δισχυλ. Πέρσ. σγ. 36).

(4) Τὴν ἐν ἐκτάσει καὶ λεπτομερῆ πάντων τούτων περιγραφὴν, ὡς καὶ τὴν ἀπάσας τῆς Μέμφιδος μετὰ τῶν μυθολογικῶν αὐτῆς παραδ-

γμάτων τούτων ἦσαν ἔρρητα, μέγιστος δὲ μονόλιθος καλοσσοὺς ἴστατο ἐνώπιον τοῦ ἵπποδρόμου (1).

Κατὰ τὴν ἐβδόμην κατοναετηρίδα ἐπέδραμον κατὰ τῆς Αἰγύπτου ὅλοι οἱ Σακκοῖ ἢ Ἀραβες κατακτινῶνται αὐτῆς, καὶ παντοίως αὐτὴ ἐληλάτησαν ἡ Μέμφις ἐντούτοις δὲν κατεστράφη ὁλοσπῶς ὑπὸ τῶν νικητῶν, εἶχε μάλιστα ἀφθονοῦν διατηρήσει ἄνθρακας τὴν νῆαν πρωτεύουσαν τὸ Κάϊρον, ὡς ἡ θεὰ τοῦτο δύναται νὰ καταδείξῃ (2). Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης πλέον ἡ Μέμφις βαθμηδὸν κατέπεσε καὶ ἐντοσούτω Βενιαμὴν ὁ Τυέλας (Benjamin of Tudela), κατὰ τὴν IV. ἑκατοναετηρίαν, εὗρεν αὐτὴν διατηρουμένην ἐν μέρει, καὶ τοι πραγματικῶς παρημακυῖαν καὶ ἐντελῶς λειπανδρούσαν, ὡς μετοικησάντων τῶν πλείστων αὐτῆς κατοίκων εἰς Κάϊρον καλεῖ δ' οὗτος τὸ μὲν Κάϊρον Νέα Μισραΐμ, τὴν δὲ Μέμφιν Παλαιὰν Μισραΐμ (κεφ. 21). Ὁ πρώτος νεότερος περιηγητῆς, ὅστις φαίνεται ἀνευρῶν τὴν ἀληθῆ τῆς Μέμφιδος θέσιν εἶναι ὁ Φουρμόντος (3). Σήμερον δὲ τὰ πλείστα τῶν κατὰ τὴν Μέμφιν ἐντελῶς ἐσαφηνίσθησαν διὰ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἐρευνητῶν τῆς Γαλλικῆς κυβερνήσεως. Τὰ εἰρηπια εἰσαίας πόλεως ἐκτείνονται ἐπὶ τῆς δυτικῆς τοῦ Νεῖλου πλευρᾶς, ἐπὶ πλείον τοῦ ἐνός γεωγραφικοῦ μιλίου μεσημβρινῶς τῶν μεγάλων πυραμίδων. Παρὰ τῆ Σαχάρας δὲ φαίνεται ἡ θέσις ἐν ἣ ἔκειτο ὁ διάσημος τοῦ Ἱεραίου ναός. Τὸ χωρίον ὅπερ ταυτὸν κατέχει μέρος τῆς θέσεως τῆς Μέμφιδος παρὰ μὲν τοῦ Φουρμόντου καλεῖται Mamif, παρὰ πολλῶν δ' ἄλλων νεωτέρων συγγραφέων Myl-Rahgneh. Ἀμφοτέραι αἱ γνῶμαι εἰσι πραγματικῶς ὀρθαί· πολλὰ περὶ τὴν Μέμφιν ὑφίστανται χωρία, ἀλλ' οἱ μέγιστοι ἐρεπίων σωροὶ δείκνυνται κυρίως εἰς τὴν Μυτραυνέ-χην, ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς τῆς πόλεως.

Ἡ ἐπομένη τῆς Μέμφιδος περιγραφὴ, ὅπως αὕτη κατὰ τὴν δωδεκάτην παρίστατο ἑκατοναετηρίδα εἶναι ἀνατολικὸν τινὸς συγγραφέως (4).

— α Μεταξὺ, λέγει οὗτος, τῶν μνημείων τῆς ἰσχύος καὶ τῆς μεγαλοφυίας τῶν ἀρχαίων, ὑπάρχουσι καὶ τὰ σώζόμενα τῆς Μέμφιδος εἰρηπια. Ἡ πόλις αὕτη, μικρὸν τοῦ Φοστάτ (Fostat) ὑπερκειμένη, ἐν τῇ τῆς Djizeh ἐπαρχίᾳ, κατοικεῖτο ὑπὸ τοῦ Φαραῶ, καὶ ἦν ἡ ἀρχαία τοῦ Αἰγυπτιακοῦ βασιλείου πρωτεύουσα, καὶ τοιαῦτα διετέλει μέχρις οὗ κατεστράφη ὑπὸ τοῦ Ναβουχοδονόσορος· ἀλλὰ μετὰ πολλὰ ἔτη, ὅτε ὁ Ἀλέξανδρος ἔκτισε τὴν ὁμώνυμον αὐτοῦ πόλιν, κατέστη αὕτη μητρόπολις τῆς Αἰγύπτου, καὶ διετήρησε τὴν ὑπεροχὴν ταύτην, μέχρις οὗ οἱ Μουσουλμάνοι, κατακτῆσαντες τὴν χώραν, μετῆνεγκον εἰς Φοστάτ τὴν ἔδραν τῆς κυβερνήσεως. Ἀλλ' ἐπανέλωμεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς Μέμφιδος. Καὶ τοι μεγίστης ἐκτάσεως ἡ πόλις αὕτη, καὶ τοι εἰς ἀρχαιοτάτην ἐκτίσθη ἐποχῆν, καὶ πλείστα δυναστεῖων ὑπέστη μεταβολὰς, καὶ ἐπιδρομὰς διαφορῶν ἔθνων, ἅτινα ἐπειρῶντο παντοιοτρόπως νὰ καταστρέψωσι καὶ ἐξαλειφῶσι πᾶν προόδου ἴχνος ἐν αὐτῇ, καταδαφίζοντες τὰς οἰκίας, ἀνατρέποντες τὰ οἰκοδομήματα, καὶ παντοιοτρόπως λυμαινόμενοι τὰ ἐν ἐν αὐτῇ ἀνάγκηματα καὶ ἀνάγλυφα, καὶ τοι λέγομεν πάντα ταῦτα ὑπέστη ἡ πόλις αὕτη, οἷς προσθετέα καὶ ἡ ὑπὸ 40 καὶ ἐπέκεινα αἰώνων ἐπενεχθεῖσα εἰς αὐτὴν καταστροφὴ, εὐρίσκονται ἐντούτοις εἰσέτι ἐν αὐτῇ τοσοῦτον ἐκπληκτικὰ ἔργα, ὡστε ὁ μὲν νοῦς συγκρίνεται ἀναλογιζόμενος, ἢ δὲ γλαφυρωτέρα γραφὴ ἀδυνατεῖ νὰ περιγράψῃ αὐτὰ ὅσα

σεων βλέπε παρὰ Στράβωνι (τομ. Γ'. σελ. 448—451, ἐκδ. στερεοτ.) Περὶ δὲ τοῦ ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντος παρὰ τοῦ Κυρίου Μαρτίου Σεραπειοῦ, περὶ οὗ καὶ ὁ Πασαβάνης (Αἰτικ. ΙΑ'. 4) μετρυρεῖ, βλέπε Νέαν Πανδῶραν (τομ. Γ'. φυλλάδ. 55, σελ. 167).

(1) Ἐν Μέμφει ὡσαύτως λέγουσι τινες ὅτι ὑπῆρχε καὶ ὁ τοῦ Ὀσίριδος τάφος (Ἰδ. Πλούστρχ. περὶ Ἰσίδος καὶ Ὀσίριδος σελ. 19, τομ. Γ'. ἐκδ. στερ.).

(2) Βλέπε περὶ Κ α ἶ ρ ο υ τὴν ἐν Εὐτέρῃ (τομ. Α'. φυλλάδ. 18, σελ. 11.) δημοσιευθεῖσαν διατριβὴν καὶ τὴν ἐπιφῶν αὐτοῦ.

(3) Description des ruines d'Heliopolis et Memphts. — Paris. 1755, in 8vo.

(4) Abdollatiph's Abridgment of Edrisi. μεταφραστ. ὑπὸ τοῦ De Sacy—Encyclopedia Metropolitana, ἄρθρ. Αἰγυπτος.

μᾶλλον παρατηρεῖ τις αὐτὰ, τοσοῦτον τὸ θάμβος αὐτοῦ αὐξάνει ὅσα δὲ μᾶλλον θαῖται, τοσοῦτον μᾶλλον καθυδύναται πᾶσα ἄμεσος ἐπ' αὐτῶν διεγειρομένη ἰδέα, κυρίως ἄλλα παράγει νέας καὶ ἀπροσδοκίτους, καὶ νομίζων τις ὅτι πάντα εἶπε, ἀνα-ἀνακαλύπτει ὅτι μείζον τι τῶν δραβέντων ὑπελείφθη. »

Μεταξὺ τῶν ὑπανιττομένων ἐνταῦθα ἔργων μνημονεύει οὗτος ἰδίως μονολίθου, ὁμοίου πρὸς τὸν ὑπὸ τῶν Ήροδοτοῦ ἀναφερόμενον, κεκοσμημένου διὰ ποικίλων καὶ λίαν περιέργων γλυφῶν. Ἐπεκτείνεται ὡσαύτως ἐπὶ τῶν μεταξὺ τῶν εἰρηπια εὐρεθέντων εἰδώλων, λίαν ἀξίων λόγου διὰ τὴν τοῦ σχήματος αὐτῶν καλλονὴν, τὴν τῆς ἀναλογίας ἀκρίβειαν, καὶ τὴν ἐντελῆ πρὸς τὴν φύσιν ὁμοιότητα, ὡς καὶ διὰ τὰς ἀληθῶς ἐκπληκτικὰς διαστάσεις αὐτῶν. Ἐμετρήσαμεν, λέγει, ἐν αὐτῶν, ὅπερ, ἄνευ τοῦ βάρους αὐτοῦ, 45 μὲν ποδῶν εἶχε μήκος, 15 δὲ πλάτος ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην πλευρᾶν ἦν δ' ἐξ εἰδους τινὸς ἐρυθροῦ γρανίτου, περιβλήμα ἐξ ἐρυθροῦ ὡσαύτως βερνικίου (varnish, γαλλ. vernis) φέροντος, οὐτινος ἡ ἀρχαιοτάτης μόνῃ ἐφαίνετο αὐξάνουσα τὴν σπιλινότητα. Τὰ εἰρηπια τῆς Μέμφιδος τότε ἐξετείνοντο εἰς ἡμισεῖς ἡμέρας ὄρουον, πρὸς πᾶσαν διεύθυνσιν, ἀλλὰ τοσοῦτον ταχέως προέβη ἡ καταστροφὴ ἀπὸ τοῦ IV. αἰῶνος, ὡστε ὀλίγιστα μέρη μᾶλλον ἢ ὅσον ἡ θέσις τῆς διασήμεν ταύτης μητροπόλεως διεφύλακτο ἕως τῶν νεωτέρων περιηγητῶν. Αἱ ἐρευναί ὅμως τῆς Γαλλίας ὡς καὶ πρὸ μικροῦ εἵπομεν, φαίνονται ὀριστικῶν τινὰ δοῦσαι εἰς τὸ ζήτημα λύσιν. Ἐν Μυτραυνέχῃ (γαλλ. Methaeni), μίαν ἀπὸ τῆς ἐρήμου Σαχάρας λεύγην, εὗρομεν, λέγει, ὁ στρατηγὸς Δούγνας, τοσοῦτους γρανίτου ἔγκους, κεκαλυμμένους ἱερογλυφικῶς γράμμασι καὶ γλυφαῖς παντοίαις, περίεξ καὶ ἐν-τός τριῶν λευγῶν περιφερείας, πυρικυκλουμένους πανταχόθεν ὑπὸ σωρῶν εἰρηπια, ὡστε κατεπίσθημεν ὅτι τῆς Μέμφιδος ἦσαν ταῦτα εἰρηπια. Ἡ θεὰ δὲ τεμαχίων τινῶν μόνων ἐνός τῶν κολοσσῶν ἐκείνων, οἷτινες, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Ήροδο-τοῦ, εἶχον ἀνεγερθῆναι ὑπὸ τοῦ Σεσωστριος πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἱεραίου, ἤθελον ἀρκέσει ἵνα διασκεδάσῃ ἐπιμεινάντες τυχὸν διαταγμούς. Ἡ δρᾶξ τοῦ κολοσσῶ τούτου δεικνύει ὅτι εἶχεν ἴσως 45 ποδῶν ὕψος (Russel Egypt, p. 216, καὶ ἐπ.).

—οοο—

Περὶ Ὀρφανοτροφείων καὶ ὑποτροφῶν.

Ἐπειδὴ ἱκανῶς καλαιᾶς ἀποδείξεις εὐρίσκωμεν δημοσίας προ-σοχίης πρὸς τὰ ἔκθετα, εὐκόλως καὶ ἀσφαλῶς δυνάμεθα νὰ υποθέ-σωμεν, ὅτι εἰς ἐνομοιμένας πόλεις, ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἐφρόντισαν οἱ ἄνθρωποι, καὶ προύνοησαν καὶ περὶ τῆς διατρο-φῆς καὶ παιδείας τῶν ὀρφανῶν. Τοιοῦτο τι εὐλόγως νομίζεται τὸ τῶν Θηβῶν, ὅπου ἐλαμβάνοντο ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς πόλεως τὰ τέκνα πάντων τῶν ἀπόρων γονέων. Ὁ Σόλων ἐ-ὄθηκε νόμον, καθ' ὃν τὰ τέκνα τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων ὄφειλον ν' ἀνατρέφονται διὰ δαπάνης καὶ ἐπιστασίας τῆς κυβερνήσεως. Τὸ αὐτὸ ἔθος ὑπῆρχε καὶ παρὰ τοῖς Ἰασσεῦσιν, οἷτινες κατάκων νῆσον τινὰ κειμένην κατὰ τὸ δυτικὸν παράλιον τῆς Καρίας.

Εἰς τὴν Ῥώμην τὰ διὰ δημοσίας δαπάνης ἀνατρέφόμενα τέκνα ὀνομάζοντο pueri alimentarii, καὶ puellae alimentariae.

Ὁ αὐτοκράτωρ Τραϊανὸς πρῶτος συνέστησε πρὸς τοῦτο ἀ-ξιόλογα καταστήματα, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς ἀνατρέφόμενα παι-διά ὀνομάζοντο ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματος ἐκείνου pueri Ulpiani. Ὁ Πλίνιος διηγείται ἐν τῷ εἰς τὸν αὐτοκράτορα του-τόν πατηγυρικῶν αὐτοῦ, ὅτι ἐκ διαταγῆς αὐτοῦ ἀνευρέθησαν 5000 ἐλευθέρων γονέων τέκνα καὶ ἐξεπαιδεύθησαν (ἐν τοῖς τοιοῦτοις φιλανθρωπικοῖς καταστήμασι).

Πιθανώτατον δὲ εἶναι, ὅτι συνεχώρει, ὡστε τὰ παιδευθό-μενα παιδιά νὰ διαμένωσι παρὰ τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν, καὶ ὅτι οἱ μὴ ὄντες ἱκανοὶ νὰ ἐκπαιδευθῶσιν αὐτοὶ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἐλάμβανον μνησιαίαν, ἢ ἐτήσιον συντάξιν εἰς σίτον, ἢ ἀργύριον ἐπὶ τούτω.

Τὰ ὀρφανὰ ἴσως ἐξεδίδοντο εἰς ἀνατροφήν ἐπὶ τινι μισθῷ προσδωρισμένῳ. Εἶναι δὲ ἀξίον σημειώσεως, ὅτι ὁ αὐτοκρά-τωρ τοιοῦτοτρόπως παρεῖχε τὴν κηδεμονίαν καὶ προστασίαν αὐτοῦ, οὐ μόνον πρὸς τοὺς καταπιεζομένους ὑπὸ τῆς πενίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀνθρώπους ἀνωτέρας τάξεως, μὴ ὄντας ἱκανοῦς,

ὡς λέγομεν τὴν σήμερον, νὰ διατηρήσωσι τὴν ἰδίαν οἰκογέ-νειαν, ἀξίως τῆς τάξεως ἐαυτῶν. Διὸ καὶ πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἡ τεκνοποιία δὲν ἦτο δυστύχημα, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας τεκνόντα-τον δώρημα. Ἐπειδὴ τὰ τέκνα ἐγεννῶντο ἵνα οἱ γονεῖς ἤθε-λαν ὀφελῆθῃ ἐκ ταύτης τῆς εὐεργεσίας· καθὼς ἀνθρωποὶ τινες ὀκνοδοῦμον οἰκίας, ἵνα τὴν προσφερθεῖσαν ἀμοιβὴν ἀπολαύσωσι· τὰ δὲ μεγάλα ἀπαιτούμενα πρὸς τοῦτο κεφάλαια ἐλαμβάνον-το οὐχὶ παρὰ τοῦ δημοσίου θησαυροῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἰδιαίτερου τοῦ αὐτοκράτορος βαλαντίου. Ὅπως δὲ διαμένωσι καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ ταῦτα τὰ καταστήματα, τὰ εἰς διάφορα μέρη πρὸς διατήρησιν αὐτῶν ἀργύρια ἐξησφαλίζοντο εἰς γαίας, αἷτινες προήγον παντοτεινὸν εἰσόδημα. Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ σωζομένου ἐπισήμου ἐγγράφου τοῦ Τραϊανῶν, δι' οὗ ἐξησφα-λίσε κεφάλαιον 1,044,000 σεστερῶν ἐπὶ τόκῳ 5 τοῖς 100 ἐπὶ 46 ἀγρῶν ἐν τῇ περιχώρῳ τῆς Βαλείας, (πόλεως κειμένης πάλαι οὐ μακρὰν τῆς νῦν Πλακεντίας). Οἱ ἀγροὶ ἀπετέλουσαν τὴν ὑποθήκην, καὶ ἐπὶ τούτῳ σημειοῦνται ὀνομαστικῶς ἑκαστος μετὰ τῆς ποσότητος τῶν χρημάτων, ὅπερ ἐξησφαλίζον. Ὁ ἔ-τήσιος δὲ τόκος ἀνέβαινεν εἰς 52,200 σεστέρια. Ἐκ ταύτης τῆς ποσότητος 245 παιδιά γεγεννημένα ἐκ νομίμων γάμων ἐ-λάμβανε κατὰ μῆνα ἀνὰ ἐκκαίδεκα σεστέρια ἑκάστον, ἅτινα εἰς ἓν ἔτος ποιοῦσι 47,040 τριάκοντα δὲ καὶ τέσσαρα κορά-σια ὁμοίως νομίμως γεννηθέντα ἐλάμβανον ἀνὰ δώδεκα σε-στέρια ἑκάστον κατὰ μῆνα. Ἐκτὸς τούτων ἐν νόθον ἄρσεν παι-δίον ἐλάμβανε κατ' ἔτος 144 σεστέρια, ἐν δὲ νόθον κοράσιον 120 σεστέρια. Τὰ διάφορα ταῦτα ποσὰ συνεπλήρουν ἀκριβῶς τὸν τόκον τοῦ ἐκδοθέντος κεφαλαίου. Τοῦ δὲ Τραϊανῶν τὸ κε-φάλαιον κατὰ τὸ σημερινὸν ἡμέτερον νόμισμα ἀνάλογον πρὸς 54,575 περίπου τάλληρα· ἢ δὲ ποσότητος τοῦ τόκου 2718 τάλ-ληρα· ὡστε ἐν γνήσιον ἄρσεν παιδίον ἐλάμβανε κατ' ἔτος δέ-κα τάλληρα· τὸ δὲ θῆλυ μετὰ τὸ ἐπὶ τὰ 8 τάλληρα ἐκ τούτων λοιπὸν ἐξάγεται, ὅτι μετὰ τῶν 300 παιδίων ὁ αὐτοκρά-τωρ παρεδέχετο μόνον δύο νόθα, ὡστε ὁ καθ' ἑκάστης ἡγεσού-τος δὲν ἀμυβῆλαι νὰ συμπεράνῃ ὅτι αὕτη ἦτο ἡ πραγματικὴ ἀναλογία τῶν γνησίων πρὸς τὰ νόθα παιδιά κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν. Ἐκ τούτου δὲ εὐλόγως δύναται νὰ συλλεθῇ εὐνοικωτάτην ἰδέαν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν δημοσίων ἡθῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τραϊανῶν.

Ὅτι λοιπὸν ἦτο συνθήμα νὰ πληρόνεται οἱ τόκοι, οἱ μι-σοὶ, καὶ αἱ συντάξεις, οὐχὶ ἐτήσιος, ἀλλὰ κατὰ μῆνα, εἶναι γρηστοὶν ἐξ ἄλλων πηγῶν. Τὸ αὐτὸ ἐγένετο καὶ ὡς πρὸς τὴν διανομὴν τοῦ σίτου, ὡς συνάγεται ἐκ περικοπῆς τινὸς παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἀλικαρνασεῖ, καὶ ὡς πρὸς τὸ ἀργύριον, ὅπερ ἐ-κλήροδεῖτο εἰς αἰωνιότητα πρὸς εὐεργετικά τινὰ τέλη διὰ δια-θήκης προσώπου τινός.

Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Μουρατόρη, αἱ συντάξεις αὗται ἐχο-ρηγοῦντο εἰς μὲν τὰ ἄρρενα παιδιά μέχρι τῆς ἡλικίας 18 ἐτῶν εἰς δὲ τὰ θῆλα μέχρι τῆς τῶν 14 ἐτῶν. Πρὸς ἀποδείξειν δὲ ὁ αὐτὸς ἀναφέρει διάταγμα τι τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ, ἐ-πικυρωθὲν ὑπὸ τοῦ αὐτοκρ. Ἀλεξάνδρου Σεθέρου.

Κατὰ τὴν ἄνω σημειωθεῖσαν ἡλικίαν, οἱ μὲν ἄρσενες ἡδύ-ναντο νὰ γίνωνται στρατιῶται, καὶ οὕτω νὰ ἀπολαύωσι τοῦ μισθοῦ αὐτῶν. Κοράσια δὲ δέκα καὶ τεσσαρῶν ἐτῶν ἦσαν ἡδὴ κα-τάλληλα ἢ νὰ ἐκδίδωνται εἰς γάμον, ἢ νὰ διευθύνωνται εἰς τοι-οῦτόν τινα τρόπον τοῦ ζῆν, ὡστε νὰ δύνανται διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν φιλεργίας νὰ προμηθεύωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτήδεια.

Ὅτι δὲ ὁ αὐτοκράτωρ ἐν τῇ καταβολῇ τοιοῦτων καταστη-μάτων ἐσκόπευε πως καὶ πρὸς νεοσυλλεξίας διὰ τὸν στρατὸν, τοῦτο φαίνεται πιθανὸν ἐκ τινος περικοπῆς παρὰ Πλίνιῳ. Ἐπι-δὲ τὸ τοῦ Τραϊανῶν παράδειγμα παρεκίνησε ζῶντος μὲν ἐτι αὐτοῦ, πλουσίους τινὰς πολίτας, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, ἵνα ἐγείρωσι παρόμοια καταστήματα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν συντελοῦντα.

Ὁ τρόπος δὲ καθ' ὃν ταῦτα τὰ καταστήματα διεξήγοντο, εἰς ἡμᾶς εἶναι πάντῃ ἀγνωστος. Τοῦτο μόνον γνωρίζομεν, ὅτι εἰς ἐκάστην τῶν ἐπαρχιῶν ἐξ ὧν συνέκειτο ἡ Ἰταλία, ὑπῆρχε δημόσιος τις ἀρχὼν ὅπως οὖν ἐπίσημος procurator ad alimenta καλούμενος, εἰς ὃν πιθανότατα ἐνεπιστεύετο ἡ ἐπιστασία αὐ-τῶν. Εἶναι δὲ γνωστοὶν, ὅτι αὕτη ἦν ἐντιμος ὑπηρεσία. Ἐπει-δὴ καὶ αὐτὸς ὁ Περτιναξὸς, νέος ὢν, εἰς τὰς πόλεις Βαλείας καὶ Ἀγκυλίας διεύθυνε ταύτην, γέρον δὲ ἦδη γενόμενος, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ῥώμῃ. Διευθύνθη προσέτι καὶ ὑπὸ τοῦ Διδοῦ Ἰου-

λιανού, πριν ή γαίνη αυτοκράτωρ, άφοϋ υπήρξε πρότερον Πρατίτωρ, και ύπατος, ό έστιν, άφοϋ διεχειρίσατο τās ύψηλοτέρας μετά την βασιλικήν αξίαν άρχας, και άφοϋ υπήρξε κυβερνήτης της Γερμανίας. Έπί παλαιών τινών μνημείων έγηγερμένων εις τιμήν άνδρών επισήμων, υπό τών ίδιων αυτών τέκνων, συγγενών, ή φίλων, γίνεται μνεία, ότι προς τοίς άλλοις πολιτικοίς αξιώμασιν υπήρξαν και procuratores ad alimenta, ό έστιν έπιμεληται, ή έφοροι όρφανοτροφείων, έν τισιν έπαρχίαις εκεί σημειουμένας.

Ταυτά είσι τὰ παλαιότερα δείγματα, όσα τόγε νϋν έχον, γινώσκω, καταστημάτων υπέρ πενήτων και όρφανών παιδών. Τα τοιαυτά δε καταστήματα εύρίσκω κατά πρώτον καλούμενα όρφανοτροφεία, έν τοίς νόμοις του αυτοκράτορος Ίουστινιανού· και εις νεωτέρους δε χρόνους άπαντώνται ούτω καλούμενα συχνάκις έν τοίς Πρακτικοίς τών διαφόρων συνόδων, ώς π. χ. της έν Χαλκηδόνι κατά τον ΙΕον αιώνα. Είς δε την αύλην του Βυζαντίου, τό αξίωμα τών εφόρων τών όρφανών, Όρφανοτρόφων καλουμένων, ήτο τοσοϋτω έντιμον, ώστε διευθύθη και ύπ' αυτού του άδελφου του αυτοκράτορος Μιχαήλου Δ'. του επικαλουμένου Παφλαγόνοσ, κατά τās άρχας της ιά. εκατονταστηρίδος. Άλλ' επί τών τελευταίων αυτοκρατόρων τό αξίωμα τουτο εξέλιπεν.

Έν δε τοίς καθ' ήμας ήδη χρόνοις τὰ όρφανοτροφεία καταργήθησαν, διότι παρετηρήθη διά πολυχρονίου πείρας, ότι οι παίδες δέν δύνανται ν' ανατραφώσιν έν αυτοίς υγιεινώς και όπωσών οικονομικώς· όθεν οι παίδες εδίδονται όπως τραφώσι και παιδευθώσιν υπό ιδιωτών, υπό την έφορείαν τών έπιμελουμένων τὰ περι τούς πένητας πράγματα.

(Έκ του Άγγλ. υπό Δ. Θ.)

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Έν τῷ άριθ. 141 της έφημερίδος Πανελλήνιον ύπάρχει άρθρίδιον έπιγραφόμενον και βδέλλα ως βαρόμετρα· ένθα λόγος γίνεται, ότι αι βδέλλαι προαναγγέλλουσιν άλανθάστως την προσεγγίζουσαν θύελλαν, και ότι της ιδιότητος ταύτης του ζώου χρῆσιν ποιήσας ό φυσιολόγος Μερκ Ουεδερ, κατεσκεύασεν ιδίαν σκευάσαν, δι ής βδέλλα προλέγει την έπελευσομένην θύελλαν. Προσθέτομεν δε εις ταυτα, ότι αι βδέλλαι ού μόνον τās θυέλλας προλέγουσιν, αλλά και πās μεταβολήν άτμοσφαιρικήν. Περὶ τουτου άνέφερον ή Βελτίσις έν τῷ άριθ. 19 αύτης, της 7 Μαρτίου 1852 τάδε.

Βαρομετρική βδέλλα, ή μετεωρολογική βδέλλα.

Έσχάτως Γαλλικαί έφημερίδες υπό τὰ ρηθέντα όνόματα άνέφερον ως νεοφανή παρατήρησιν, την όποιαν έκαμεν Άγγλος ιατρός Άττρέος καλούμενος, περι τών ιδιοτήτων της βδέλλας, ως προς την έπιρρόην της άτμοσφαιρας επ' αύτης, καθ' ήν τό ζών τουτο δύναται νά δείξη τὰ μέλλοντα συμβάντα της άτμοσφαιρας, διά τών διαφόρων θέσεων και κινήσεων τουτου, εύρισκομένου εις φιάλην γεμούσαν ύδατος. Όταν ό καιρός ήναι ευδίοσ, ή βδέλλα διαμένει έν τῷ πυθμείν του άγγείου ακίνητος κουλουριασμένη εις σχῆμα σπείρας. Έάν τό πρωτ εύρίσκειται έξω του ύδατος πλησίον του στομιού του άγγείου σημαίνει ότι μετ' ολίγας ώρας θά βρέξη· όταν μέλλη νά πνεύση άνεμος σφοδρός ή τρικυμία, ή βδέλλα κινείται άδιακόπως έντός του ύδατος· όταν γίνεται πολύ ψύχος διαμένει εις τόν πυθμένα του άγγείου, ως είπομεν, ως και εις τόν καλόν καιρόν. Όταν χιονίζη ή βρέχει μένει έκτός του ύδατος πλησίον του στομιού της φιάλης. Άλλά τās ίδίας αυτās παρατηρήσεις αναφέρει και ό Δ. Ν. Δάρβαρις εις την φυσικήν του, την όποιαν εξέδωκε τό 1812. Όθεν αι παρατηρήσεις αυται του Άγγλου Άττρέου δέν ανήκουν εις αυτόν, άλλ' εις τόν προ 40 έτών συγγράψαντα Έλληνα Δάρβαρην (ιδε έπιτομήν φυσικής Δαρβάρεως τόμ. 2 § 30 Φυσικά βαρόμετρα).

(Βελτίσις).

—οοο—

Βιβλίον νεοεκδοθέν.

Έγχειρίδιον Φυσικής υπό Ι. Η. Πύρλα διδάκτορος της ιατρικής Χειρουργικής και Μαιευτικής, Νομοιάτροϋ Άρκαδίας κ. τ. λ. έν Τριπόλει, έν τῷ τυπογραφείῳ της Βελτιώσεως 1854. Τιμάται όρ. 2 1/2. Και εύρίσκειται έν Αθήναις παρά τῷ κωνοπώλῃ Κ. Ν. Καρζῆ. Έν Ναυπλίῳ παρά τῷ βιβλιοπώλῃ Κ. Σοφῆ, και έν Τριπόλει παρά τῷ εκεί βιβλιοπώλῃ Κ. Άναστασ. Νικολαΐδῃ.

—ο—

ΔΙΑΦΟΡΑ.

Δι Υ. Β. διατάγματος της 2 λήγοντος εγένοντο οι εξής διορισμοί και μεταθέσεις:

Ό Κ. Ι. Κουκουλάσ διορίσθη διδάσκαλος εις τό έν Έρμουπόλει Έλληνικόν σχολείον αντί του αποβιώσαντος Μεσχίνη.

Ό Κ. Στεφ. Θ. Στεφάνου διορίσθη Έλληνοδιδάσκαλος Γ. τάξεως εις Κέα αντί του διορισθησομένου άλλαχόσε Ν. Σπεράντσα.

Ό Κ. Ζουρβιάδης προεβιάσθη από Έλληνοδιδασκάλου Σχολάρχης Ύδρας.

Ό Κ. Βελλίνης προβιβάσθεις εις βαθμόν Γ. τάξεως Έλληνοδιδασκάλου μετετέθη από Ναύπλιον εις Σπέτσας.

Ό Κ. Μ. Κουτσούδης προβιβάσθεις εις βαθμόν Β. τάξεως Έλληνοδιδασκάλου μετετέθη από Σύρου εις Κορίνθον.

Ό Κ. Ι. Δραΐκης από Άγρίνιον εις Μεσολόγγιον.

Ό Κ. Δ. Γεράκης από Μεσολόγγιον εις Άγρίνιον.

Ό Κ. Α. Κεφαλάσ από Σπέτσας εις Μεσολόγγιον.

Ό Κ. Δ. Γ. Λάκων από Τρίκαλα εις Ναύπλιον.

Ό Κ. Στυμφαλιάδης από Αίγιναν εις Τρίκαλα.

Ό Κ. Β. Άθανασιάδης από Στεμνίτσαν εις Αίγιναν.

Ό Κ. Θ. Βογάσαρης από Ανδρίτσαιναν εις Στεμνίτσαν.

Ό Καθηγητής της Γαλλικής Κ. Έφραιμιδης από Τρίπολιν εις Ναύπλιον.

Ό Κ. Νεόφ. Γεωργίου από Ανδρίτσαιναν εις Μονήν Όσίου Λουκά.

Αί μεταθέσεις και οι προβιβάσμοι ούτοι, ως και οι έν τῷ προλαβόντι φύλλῳ σημειωθέντες, εγένοντο οι μέν λόγω δεδοκιμασμένης ικανότητος και άρχαιότητος εις την ύπηρεσίαν, αι δε κατ' αίτησιν άμοιβαίαν τών αντιμετατεθέντων, ή εκ τοπικών αιτιών και προς τό συμφέρον τών σχολείων, ουδεμία δε εϊκή και έξ ιδιοτελείας. Αί πράξεις δε αυται του Κ. Ύπουργου της δημοσίας εκπαιδεύσεως παρέσχον δικαίως άφορμήν εις τό νά πεισθώσιν οι εύλόγους αξιώσεις έχοντες διδάσκαλοι, ότι τὰ δικαιώματα και ή ικανότησ αυτών θέλουσιν εύρει έγκαίρως την ήν πās τις απεκδέχεται παρά του Κυρίου Ύύλλα προστασίαν, άμερολήπτως και άδεκάστως· διότι δέν σκοπεί ύπουργός γενόμενος ν' άλλοιώση και ουδέ κατά στιγμήν έλαττώση την ήν εκτήσατο ίδια και δημοσίχ έξαίρετον του εύφρονοϋντος κοινοϋ ύπόληψιν, διά τόν έν παντί και πάντοτε άνεπηρέαστον και ανεξάρτητον αυτου χαρακτήρα. Και ή έφημερίς δ' εκείνη, ήτις υπείκουσα εκάστοτε εις δυσηρεστημένων άδίκως και εκβιαζόντων την κρίσιν αυτου εμπνεύσεις, καταφέγει άει και άδιακρίτως ό,τι ώφειλε νά έπαινή, θέλει ποτε, την έαυτης πλάνην αισθανθείσα και της δυσκόλου αυτης ιδιότητος άπαλλαχθείσα, διίδει καθαρώτερον τὰ πεπραγμένα, και εκτιμώσα αυτὰ επαξίως διορθώσει οικοθεν τὰ ασχημίζοντα τās στήλας αυτης παροράματα. Φαίνεται δε παράδοξον πώς αποκαλείται νωθρός και αδρανής ό Κ. Ύύλλας, όστις και εις την βελτίσις τών της παιδείας ένδελεχώς ασχολείται, και εις την καθημερινήν ύπηρεσίαν του, ό διέπει, ύπουργείου ένήμερος είναι και τακτικώς εργάζεται, και ουδέποτε ύστερεί λαμβάνων μέρος εις τās γενικās και σπουδαίās ύποθέσεις του Ύπουργικου Συμβουλίου, άφορώσας τὰ του έθνους συμφέροντα και μάλιστα την άπαλλαγήν αυτου από τών συνεχουσών αυτό παντοίων δυσχερειών· ότι δε μένει κατάκλειστος έν τη οικίχ αυτου είναι ψεύδος γελοϊον και άντικρυς συκοφαντία· ουδεμίαν έλειψεν ήμέραν εκ του γραφείου αυτου την πρώτην μάλιστα εβδομάδα της ένσκήψεως της χολέρας.

Ένεκα της ένσκηψασης εις Αθήνας χολέρας και άλλων αιτιών εβράδυνεν αυθις ή εκδοσις του φύλλου ήμῶν. Οι Κ. Κ. συνδρομηται δέν ζημιούνται παντελώς εκ τοιούτων αναβολών, διότι θέλουσι λάβει πάντας τούς προσδιορισθέντας έν τη άγγελία άριθμούς διά τό δεύτερον έτος, λήγον εις άρ. 104. Περὶ του Γ'. έτους, άρχομένου από του άρ. 105 θέλομεν αναγγείλει τὰ δέοντα προσεχώς.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Όδός Αθηνās, άριθ. 274.).